

ИСТРАЈНИМ И СИСТЕМАТИЧНИМ РАДОМ ДО БОЉИТКА
ПРОГРАМ ЗА МАНДАТ 2006 - 2010

САДА БИРАЈТЕ НАС!

**ВЈЕРУЈМО ЈЕДНИ ДРУГИМА
У РАДУ ЈЕ СПАС!**

За бољитак

Народна странка Радом за бољитак

*Најбољи је онај
политичар који се
дружи са научницима.*

*Само заједнички, сарадњом
и међусобним уважавањем,
радећи свако свој посао,
обилато могу допринијети
развоју и напретку.*

**ИСТРАЈНИМ И СИСТЕМАТИЧНИМ РАДОМ ДО БОЉИТКА
ПРОГРАМ ЗА МАНДАТ 2006 - 2010**

**САДА БИРАЈТЕ НАС!
ВЈЕРУЈМО ЈЕДНИ ДРУГИМА
У РАДУ ЈЕ СПАС!**

Народна странка Радом за бољитак

ИСТРАЈНИМ И СИСТЕМАТИЧНИМ РАДОМ ДО БОЉИТКА ПРОГРАМ ЗА МАНДАТ 2006 - 2010

1. ПРИВРЕДНИМ РАЗВОЈЕМ ДО ЗАПОШЉАВАЊА И СОЦИЈАЛНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ
 - 1.1 Индустија, занатство и туризам
 - 1.2 Одржива екологија и пољопривреда
 - 1.3 Енергија
 - 1.4. Саобраћај
2. ФИНАНСИЈЕ
3. ПРАВОСУЂЕ И БЕЗБЈЕДНОСТ
4. ОБРАЗОВАЊЕ
5. ЈАВНИ СЕКТОР, СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗДРАВЉЕ
6. КОРУПЦИЈА
7. ПОРОДИЦА
8. СПОРТ, КУЛТУРА И МЕДИЈИ
9. ДИЈАСПОРА И НЕВЛАДИНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ
10. ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ОСНОВНИХ ПРИВРЕДНИХ ПОДАТАКА

ВЈЕРУЈМО ЈЕДНИ ДРУГИМА - У РАДУ ЈЕ СПАС
ИСТРАЈНИМ И СИСТЕМАТИЧНИМ РАДОМ ДО БОЉИТКА
ПРОГРАМ ЗА МАНДАТ 2006 - 2010

Привредним развојем до запошљавања и социјалне безбједности

*** Осигурање социјалне безбједности свих друштвених група и појединца развојем привреде и новим запошљавањем и формирањем новог пензионог, здравственог и система помоћи је прва и најважнија обавеза коју смо дужни учинити за садашње, али још више будуће нараштаје.**

Подизање стандарда грађана на већи ниво заснованог на раду је најфункционалнија стратегија и политика за рјешавање социјалних проблема и помоћи. Таква стратегија и политика се искључиво остварује привредним развојем који се мора заснивати на рационалној употреби ресурса и подстицајној и “праведној” потрошњи створеног друштвеног производа. То значи већу запосленост оба фактора производње: рада и капитала.

Наш циљ је у наредне четири године постићи објективно могуће вриједности, а то значи годишње просјечне стопе раста:

- повећање друштвеног производа за 9,2%,
- повећање друштвеног производа по становнику за 11,6%,
- повећање производности рада за 2,2%
- повећање запослености за 7,0% и то у привреди 10% и смањење у ванпривредним дјелатностима за 2,7%,
- смањење незапослености за 11,2%,
- повећање просјечне мјесечне плате за 5%,
- повећање просјечне мјесечне пензије за 9,2%,
- смањење повећања дефицита трговинског биланса за 4,8%

Раст просјечне нето плате има извор у расту производности рада и смањењу „намета“ на плазе; смањење доприноса.

Пензије прате раст друштвеног производа. Овим растом у 2010. години достићи ће 50% нивоа нето плате.

Одлучујући фактор остваривања овог програма је умијеће осмишљавања начина управљања развојем. У том послу је потребна пуна сарадња науке, струке и политике. Политичари, боље речено политичке странке путем својих заступника у законодавној и извршној власти доносе одлуке. Дакле, они су носиоци овлаштења управљања развојем.

Проистиче да политичка странка преузима обавезу изградње привредног система, а то значи систем закона, и то подстицајних, из подручја привреде заснованих на дугорочној стратегији разоја. Наше је одређујуће за осмишљавање и изградњу привредног система као модула европске еколошке, социјално тржишне привреде. На тај начин Народна странка Радом за бољитак преузима и осигураће ваљану, функционалну и праведну употребу развојних фактора.

Поред осталог основа ће бити: убрзано, али дјелотворно, завршити приватизацију, осигурати подстицаје за улагања у мала и средња производна предузећа укључујући и улагања у радни фактор, улагање у науку и кадрове, створити домаће и међународне конкурентске услове за улагања, те "правичну" и развојну расподјелу и употребу друштвеног производа.

Држава мора управљати развојем. Институције за управљање развојем морају се креирати. Морамо имати: Фонд за структурно прилагођавање, Банку за међународне економске односе, Завод за стандардизацију, Фонд за регионални развој, Статистичко-информатички завод.

1.1. Индустија, обртништво и туризам

Главни циљ државне привредне политике је јачање привредног стања Босне и Херцеговине и у нашој земљи успјешних предузећа у европској и глобалној конкуренцији. У вези са проширењем Европске Уније држава треба подстицати конкурентну способност привреде посебно малих и средњих предузећа и привлачност Босне и Херцеговине као инвестицијског одредишта за улагања од стране великих свјетских компанија. Само успјешна привредна политика, која уважава циљеве Европске Уније може ставити Босну и Херцеговину у позицију да створи оне оквирне услове, који омогућавају предузећима да задрже постојећа и створе нова радна мјеста. Она је основна претпоставка за одржање и бржи напредак наше државе.

Индустијска политика или политика окренута производњи у општем смислу, може бити сваки тип државне политике који се одражава на производњу.

Често, а посебно на нивоу привредне (не)развијености каква је данас у БиХ привремена царинска заштита, и то посебно ефективна царинска заштита, може бити оправдана и потребна, те транспарентно предочена.

У погледу иностраних инвеститора треба водити рачуна да иностране инвестиције не елиминирају домаће произвођаче. Иностране инвестиције требају допринијети подизању конкуренције у земљи, а не њеној елиминацији.

Треба широм отворити врата формирању нових фирми елиминисањем непотребне процедуре оснивања фирми, те помоћи привредним субј-

ектима за оснивање индустријских кластера и њихово повезивање са иностраним фирмама.

Држава мора дефинисати приоритете развоја. Мора се изградити енергетска стратегија на нивоу земље, као и стратегија приватизације јавних добара.

Индустијска политика се мора усмјеравати на подстицање виших фаза прераде.

У области шумарства и дрвне индустрије треба дестимулисати извоз необрађених трупаца.

У области хемијске индустрије потребно је изградити студије изводљивости за хемијске капацитете. Афирмисати бржи развој металног комплекса у Босни и Херцеговини.

Рударски сектор треба приватизовати селективно.

Пореском политиком, царинском политиком те субвенционирањем производње треба штитити, развијати и подстицати пропульзивне секторе и фазе производње. Индустијска политика мора стимулисати производњу са више знања и више фазе прераде.

Вриједна јавна добра, попут телекома, не треба приватизовати, а свакако не изоловано. Развојем индустријских кластера развијаћемо велика домаћа предузећа.

Занатство и туризам носе највећи терет претјеране промјене законодавства и сталних повећања пореза и издатака, а има веома велики значај за стварање дохотка, запослења и платног биланса. Мала и средња предузећа са својим финансијским и личним ресурсима на граници су издржљивости. Узрок томе је непримјерена политика од стране свих нивоа власти. Додуше говори се много о растерећењу малих и средњих предузећа, али скоро ништа није учињено. Ми ћемо се залагати додатним притиском за пореско и административно растерећење занатства а у туризму ослободити од плаћања ПДВ-а средства по основу доласка иностраних туриста. Посебно је потребно мала предузеће ослободити од непотребних бирократских и статистичких трошкова.

За повећање међународне конкурентске способности туризма Босне и Херцеговине мора се и даље развијати инфраструктура као и одржати туристичка структура малих и средњих предузећа.

Нагласак наших осталих тежњи обухватиће: здравствени туризам, културни туризам, религијски туризам и туризам градова, као и дестинацијски менаџмент.

1.2. Одржива екологија и пољопривреда

Босанскохерцеговачки крајолик и природа су основа рада и прихода. Они људима нуде отаџбину у којој се могу осјећати добро и на чију

љепоту могу бити поносни.

Да би иновативну снагу и резултате у привреди снажније ставили у службу заштите околине ми у Народној странци Радом за бољитак залажемо се да кроз тржишно-привредне мотиве наградимо оне који чувају околину, а искориштавање природе оптерети трошковима убацивање више еколошких елемената у порезно право, у накнаду заштите околине, могућност компензације и регулисање одговорности.

Политика треба створити оне услове, који омогућују развој пољопривреде у пуном њеном капацитету. У том погледу потребно је преиспитати уговоре о слободној трговини и избалансирати их у односу на премирање у области пољопривреде.

Народна странка Радом за бољитак у потпуности подржава рад Удружења пољопривредника у Босни и Херцеговини и ми се залажемо за испуњење њихових захтјева, а они су:

- **Доношење државног Закона о агробизнису и руралном развоју**
- **Формирање Министарства пољопривреде и руралног развоја БиХ**
- **Имплементација ПРСП стратегије у дјелу који се односи на аграр**
- **Досљедна имплементација Закона о спољнотрговинском пословању БиХ**
- **Досљедна примјена уговора о слободној трговини и заштита домаће производње**
- **Досљедна примјена закона о допунама закона о царинској тарифи Босне и Херцеговине.**
- **Захтјев за укидања ПДВ-а на пољопривредне производе**

1.3. Енергија

Босна и Херцеговина има природне потенцијале за производњу стратешког енергента, електричне енергије како за домаће потребе тако и за извоз. Потребно је наставити градити и искористити потенцијале водног ресурса као обновљивог, те реструктурирати рударске капацитете да постану конкурентна и одржива за производњу енергије из фосилних горива..

Енергетски систем мора бити потпуно у функцији тржишног развоја земље, а то значи да мора бити конкурентан, цјеновно подстицајан за развој привреде и интегрисан у међународни енергетски систем.

Потребно је развијање инфраструктуре за дистрибуцију плина у градовима који имају за то адекватне услове, како би смањили потрошњу електричне енергије за гријање.

Алтернативни енергетски извори који би били примјенљиви у Босни и

Херцеговини су сунчева енергија, енергија вјетра, енергија биомасе, енергија геотермалних извора и производња био-дизела. У складу са захтјевом Европске комисије потребно је приступити стимулацији изградње алтернативних извора енергије и субвенционирању приватних пројеката за њихову примјену.

1.4. Саобраћај

Изградња саобраћајне инфраструктуре дјелује подстицајно на развој и квалитет привредног и социјалног система државе. Босна и Херцеговина мора имати цестовну инфраструктуру компатибилну мрежи Европе, Блиског и Средњег истока.

Основни правац који је већ усаглашен у Босни и Херцеговини је коридор 5 Ц (ријека Сава-Сарајево-Мостар-Јадранско море) и други правци који су у фази градње и припреме (Бања Лука-Градишка, Тузла-Орашје. Други правац који је дио ТЕМ мреже (Велика Кладуша – Бихаћ – Кључ – Јајце – Травник – Сарајево - Горажде) такође треба ставити у план изградње. Изградњу ауто-путева потребно је финансирати комбиновано домаћим и међународним средствима као и здавањем концесије на међународном тендеру, а изградњу регионалних и локалних путева финансирати из пореза на гориво и путарине. Жељезнички промет нужно је развијати из интренационалних програма у складу са развојем привреде.

2

Финансије

*** Треба вршити даљње усавршавање порезног система и политике. Одговорност у подручју пореза, доношење прописа и њихово провођење, морају преузети уставима одређена мјеродавна тијела. Равномјернија расподјела порезног терета свим грађанима и правним субјектима, а посебно носиоцима развоја, је потребна и могућа.**

Порез је нека врста “општег уговора” између власти и порезних обвезника. “Добровољност” грађана за тај уговор се остварује начином избора државне власти. Стога је порез битан сегмент маркетиншког изборног програма наше странке. Дио уговора “потписаног” путем гласачких листића је протууслуга коју даје власт грађанима. Порез треба бити на нивоу покрића трошкова тих услуга. Од квалитета порезног система и политике, те квалитете услуга грађанима, зависи временско трајање гласањем склопљеног уговора. Он је

“закључен” на период трајања мандата изабране власти и грађани га, и то једнострано, продужавају или раскидају наредним изборима.

Глобални концепт дјеловања треба бити заштита и развој домаће производње и подстицај извоза из Босне и Херцеговине кроз дјеловање макрофинансијских политика са посебним освртом на фискалне мјере.

У складу са концептом Владе у БиХ о питањима економског развоја БиХ, провођењем Закона о субвенционирању камата у БиХ желимо осигурати снажнију економску и извозну активност привредних субјеката у БиХ кроз оснивање државне Агенције за управљање фондом за субвенционирање камата. Подстицајне мјере и активности ради остваривања циљева развоја босанскохерцеговачке економије, које се утврђују Законом, односе се на субвенционирање камата по кредитима и то преузетим и новим кредитима, те кредитирање за почетак пословања који ће значити стварање нове вриједности и додатно запошљавање сваког новог радника

У правцу правичније фискалне политике, којом се може досећи друштвени консензус ширих размјера:

Ми се залажемо за више стопа ПДВ-а и то на начин да се потрошачка корпа изузме из плаћања, а робе широке потрошње да буду опорезоване са садашњом стопом.

Високим пореским стопама треба оптеретити луксузне производе, и то посебно дуван и алкохол. (наш приједлог је 25%).

Пушачи и конзументи алкохола у већој мјери оболијевају или стварају друге друштвене проблеме чије рјешавање онда плаћа заједница, те из тога разлога ми предлажемо увођење посебне таксе на кутију цигарета од 2,00 КМ и литру жестоког пића за **5.00 КМ**, а овај новац намјенски треба усмјерити у здравствену заштиту и образовање.

Треба повећати неопорезиву основицу доходака од рада у циљу стимулisaња раста доходака.

Треба балансирати доприносе на исплаћене личне дохотке у циљу стимулisaња њиховог раста,

Примања пензионера, незапослених и сиромашних се морају увијек индексирати са инфлацијом.

У циљу заштите најсиромашнијих грађана мора се осигурати субвенционирање њихових основних издатака кроз разне социјалне програме.

Стара девизна штедња:

Повјерење у државу и банкарски систем лежи управо у питању повратка старе девизне штедње грађанима Босне и Херцеговине.

Држава треба да је гарант за положена девизна средства, а поравнање стања рачуна старе девизне штедње треба да ураде пословне банке

код којих је штедња положена или њихови правни сљедбеници што значи да стару девизну штедњу треба „одмрзнати“ и укључити у тржиште новца. Ово треба дати у задатак државном министарству финансија и готовинску исплату старе девизне штедње вршити шестомјесечно са почетком од дана окончања поступка поравнања рачуна, а цијели процес извршити у року од 5(пет) година.

Реституција односно поврат одузете имовине. Ми се залажемо да се изврши поврат имовине одузете за вријеме комунистичке владавине, а гдје то није могуће да држави изврши обештећење.

Усавршавањем порезног система и политике до смањења порезног оптерећења!

3

Правосуђе и безбједност

Постојећи Устав (Анекс 4) није једина сметња за овакво стање. Ми у Народној странци Радом за Бољитак мислимо да у постојећим уставним оквирима има мјеста за :

- економски одрживу државу,
- државу социјалне сигурности својих грађана,
- секуларну државу,
- државу која ће забрањивати дискриминацију по свим основама,
- државу која ће имати суверенитет и јурисдикцију на цијелом простору и над свим грађанима и која ће локалну самоуправу афирмисати, а неће се исцрпљивати у сукобима између своје и ентитетске надлежности.

Држава стално мора критички провјеравати свој облик организације, редовно га побољшавати и модернизовати те стално преиспитивати своје задатке. Тамо гдје се јавни задаци могу једнако добро или боље испунити од стране приватних или слободних носиоца услуга, држава их треба препустити истима. То посебно вриједи за привредне дјелатности државе.

То треба да буде држава наше реалности коју ћемо цијенити и поштовати, а која ће нам створити оквире да можемо да радимо и да од тога рада и правилне расподеле имамо сви сношљив живот.

Судска власт:

У овој организацији треба што је више могуће избјећи мијешање ино фактора.

Успоставити Врховни суд Босне и Херцеговине.
Израдити програм ефикасног суђења ратним злочинцима.
Образовати редовне и посебне судове-арбитраже, привредне судове, суд за прекршаје и слично.
Из редовног судства измјестити уставно судство и његове апелационе надлежности пренијети на Врховни суд Босне и Херцеговине који би био посљедња инстанца и чиме би се, поред осталог уједначавала и судска пракса.

Организација и избор судија и тужилаца

Ми у Народној странци Радом за бољитак ћемо предложити измјену и допуну Закона о високом независном судском и тужилачком вијећу и везати га у организационом смислу за Министарство правде Босне и Херцеговине како би за свој рад одговарало Парламенту Босне и Херцеговине.

Предложићемо укидање дисциплинског тужиоца или његово премјештање из Независног судског вијећа у Министарство правде.

Инсистираћемо да рад носилаца судских функција буде јаван и да постављање и напредовање зависи искључиво од квалитета кандидата а остали фактори су допуњујући.

Безбједност

У складу са ставовима о реформи полиције у Босни и Херцеговини коју је на приједлог МУП БиХ прихватила Влада у БиХ, као и општим начелима рада Владе у БиХ, МУП БиХ ће:

-Учинити све неопходно ради осигурања владавине права и закона на читавом простору Босне и Херцеговине,

-Са органима законодавне власти уско ће сарађивати у борби против корупције,

-Са осталим полицијским структурама у Босни и Херцеговини (СИПА, ДГС и ОСА) учиниће све неопходно у борби против организованог криминала, трговине људима и дјецом, пресијецања нарко путова,

-Са полицијским агенцијама земаља региона ће успоставити тјешњу сарадњу у заједничкој и координираној борби против прекограничног криминала,

-Активно ће судјеловати, из свог домена, у раду регионалних безбједносних организација у првом реду у Пакту стабилности за југо-источну Еуропу, СЕЦИ, СЕЕЦП-а, ЦЕИ-а и сл.

-Са својим експертима судјеловаће у раду специјализованих иницијатива као што су СПАИ (антикорупцијска иницијатива Пакта стабилности), СПОЦ (Иницијатива за борбу против организованог криминала Пакта стабил-

ности), ИНТЕРПОЛ, МАРРИ (Иницијатива "Миграције, азил и регионални повратак"), Иницијатива "Трговина људским бићима", и Иницијатива "Регионални полицијски тренинг"

-Континуирано ће вршити образовање људског потенцијала са циљем оспособљавања за борбу против савремених облика криминала (цубер црпме),

-Континуирано ће вршити техничко опремање полицијских снага, са циљем осигурања адекватне опремљености јединица за борбу против свих видова криминала,

-У складу са циљевима спољне политике, наставиће са упућивањем полицијских снага БиХ у мисије осигурања мира под водством УН-а, и тиме ће придонијети побољшању имица БиХ у свијету. Овим ће се показати да БиХ од пасивног примаоца међународне безбједности постаје активни контрибутор међународне безбједности.

4

Образовање

*** Реформа и оснивање савременог и функционалног система образовања може осигурати стицање знања и његову примјену, а то је услов напретка цјелине друштва. Зато ћемо садашњи уређење школства унапређивати, захтијевати и осигурати веће стандарде и одговорност за резултате. Школа, свих степени, треба бити удобно и омиљено мјесто одгоја и стјецања знања за свако дијете, школарца, студента, радника.**

Процесом мијењања наслијеђених привредних, политичких и друштвених односа треба осигурати потпуно нове садржаје у свим сегментима друштва са циљем стварања еколошке, тржишне социјалне привреде у миљеу пуне демократије. Темелни фактор за остварење овог стратешког циља је човјек и његов рад у најширем поимању. Нужно је осигурати образоване кадрове и способне људе. Одлучујући су, дакле, наука, вјештина и радиност. **Циљ школе није репродукција знања него кориштење знања за рјешавање нових изазова и научити људе да уче.**

Научно је утврђена међузависност образовања, економских ефеката, трошкова образовања и нивоа образовања.

Зато ћемо квалитет школства подићи на већи ниво. Притом треба основати научноистраживачку институцију са задатком научног осмишљавања садржаја, планирања и програмирања школства, те стручни надзор. Истовремено ћемо стопу улагања, а не издвајања, друштвеног

производа у школство програмирати тако да достигне у кратком раздобљу европску вриједност. Истодобно ћемо порезном политиком осигурати директно улагање обрачунатог пореза, начином "опроста" пореза, у развој школства и стипендије.

Сви системи образовања морају прихватити акредитацију наставних планова и програма.

Приватне образовне институције морају прихватити систем акредитација и удовољавати високим академским стандардима.

Нова економија захтијева да се универзитети трансформишу из предавачких у предузетничке.

Предузетнички универзитет има кључну улогу у регионалном развоју, његова типична иновативна јединица јесте научно-технолошки парк.

Циљ Европске Уније је, да од Европе до 2010. направи најконкурентнији, најдинамичнији привредни и знанствени простор свијета и истраживачку квоту до 2010 подићи на 3% бруто унутрашњег дохотка.

Ми се залажемо за достизање квоте за истраживање на 2,0 % бруто друштвеног производа до краја мандата (2% до 2010.године).

Најскупље је лоше школство и зато школа мора постати омиљено мјесто стицања знања и одгоја!

Циљ школе је научити људе да уче!

5

Јавни сектор, социјална политика и здравство

Економски раст и развој су круцијалне претпоставке финансијске позиције јавног сектора и социјалне сигурности грађана. Сматрамо да јавни сектор не представља само издатке (потрошњу). Јавни сектор је фактор подизања продуктивности рада цијелог друштва.

Сматрамо да примања у јавном сектору не смију бити виша од доходака од рада и запослености у привреди. Јавна управа, такође, подлијеже принципу функционалности и мора се ефикасно господарити и штедљиво односити према новцу порезних обвезника.

Социјална политика мора бити одговорност државе и мора се, сходно томе, извући из предузећа.Тиме ће се подићи конкурентност и ефикасност предузећа, а смањити неконзистентности у социјалној сфери.

Финансирање социјалних издатака треба базирати на реалним и неинфлаторним изворима.

Мрежа социјалних институција мора се постепено развијати у складу са транзицијом земље и тржишном тражњом.

Сваки грађанин Босне и Херцеговине мора имати пензионо осигурање. Пензионо осигурање треба изградити на два стуба: јавном и приватном-добровољном.

Недопустиво је да пензије зависе само од уплата тренутно запослених и воље приватних предузетника.

Јавно и приватно здравство мора осигурати примарну здравствену заштиту сваког грађанина у Босни и Херцеговини. Високо квалитетна медицинска услуга за све грађане независно од дохотка је наш примарни циљ.

Сматрамо да се јавно и приватно здравство морају одвојити с обзиром на запослене. Попут претакања државне својине у приватну у домену економије, или високог образовања, недиференцирања јавног и приватног сектора у здравству представља процес ерозије како јавног тако и приватног здравства.

Побољшање здравствене заштите мајки, дјеце, ђака и студената као и старијих особа морају бити додатна брига друштва.

Народна странка Радом за бољитак залаже се за :

-европску политику здравља за све,

-међународне програме и стратешке документе о превенцији АИДС-а, туберкулозе, болести зависности,

-оснивање државних, кровних институција управе и стручних институција за област здравства и социјалне заштите,

-реорганизацију завода за здравствено осигурање,

-за правилну организацију и акредитацију стандарда здравствених услуга у приватном сектору, формирање цијена те контролу квалитета услуга и акредитацију приватних здравствених капацитета.

6

Корупција

*** Корупција је људска и друштвена пошаст, зло. Корупција се јавља у датим околностима, условима. Зато треба осигурати услове који спречавају њен настанак. Накнадна борба, репресијом, је недовољно ефикасна.**

Корупција је страни израз за поткупљивост, подмитљивост. Друга потребна спознаја је о објективно могућим носиоцима корупције. То могу бити само особе с овлаштењима доношења закона, прописа, управљања туђом, а посебно општедруштвеном, имовином, финансијским средствима. Дакле,

то су посланици, одборници, министри, челници општина, функционери у органима државне управа и одјела, тужиоци, судије ... Корупција зависи искључиво о људској и моралној квалитети носилаца тих дужности.

Морамо констатовати, закључити и поручити: грађани чином гласања увелико судјелују у одабиру носилаца корупције и одговорни су за корупцију. Најефикаснија борба против сваког зла је отклањање узрока, "боље спријечити него лијечити". Зато је наше основно начело и закључак како су избори најефикасније средство борбе против корупције. У таквој борби очекујемо обилату помоћ грађана на изборима, јер свака накнадна борба, а то значи борба репресијом, је мање ефикасна.

Додатно ћемо изградити цјеловит правни сисем, те досљедно проводити законе и прописе, као и организовати надзор над средствима која долазе извана у подручје државе. Управо зато финансијско пословање иностраних правних особа мора бити у складу са домаћим прописима и под надзором. Хитно окончање приватизације значајно ће сузити услове за корупцију.

Носиоци корупције су носиоци власти - гласањем грађани је спречавају или подржавају!

7

Породица

*** Породица је исходиште и оквир постојања људског бића и заједнице. Она је најмања и истодобно основна заједница која ствара и одређује биолошке и духовне вриједности живота: љубав, суживот, одговорност, радино, културу, вјеру, самопоуздање. Лична искуства и спознаје о вриједностима породице нас обавезују на истрајност у промоцији породице, породичног живљења и његове заштите.**

Нитко од нас није у могућност да одреди како да се роди.

У породици се човјек рађа, стиче прве спознаје о постојању, чини прве кораке и усправља се, проговара и учи материњи језик, спознаје најјачу унутрашњу покретачку снагу стварања - љубав, прихвата подношљивост и задовољство заједничког живота, учи поштовати друге и различитости, стиче одгој и прву образовање, упија обичаје, културу и традицију свог народа, времена и простора, стиче поимање и снагу истине, поштења и других мо-

ралних вриједности, спознаје вјеру.

Породица, дакле, ствара чврсте и сталне карактеристике личности људске јединке које ће она носити и користити доживотно. Пошто те карактеристике појединац уноси у ширу заједницу, било првобитну или територијалну, то значи да породица одлучујуће одређује садржај живота сваког народа, заједнице и цјелине људског рода.

Равноправност полова за нас значи право на слободно развијање личности. Ми желимо отклонити постојећу неравноправност жена у породици, радном свијету, политици и у свим осталим друштвеним областима. Због тога ми у Народној странци Радом за бољитак на свим нивоима у нашој странци трајно подупиремо судјеловање жена.

Млади представљају основну покретачку снагу Босне и Херцеговине. Инвестирање у младе мора представљати обавезу Босне и Херцеговине, на њеном путу ка ЕУ.

Прије свега морамо дестимулисати младе да напуштају земљу. То можемо учинити сређивањем здравственог система, подстицањем предузетничке активности младих, улагањем у едукацију младих, те осигурањем достојног живота младих.

Посебна пажња се мора посветити образовању и информатичкој едукацији младих.

У циљу подизања свијести и жеље младих за активно укључивању у живот предлажемо:

- формирање фондова за стипендирање студената,
- елиминисање дискриминације младих из мањинских популација,
- партиципативно субвенционирање дјеце која су изгубила родитеља/е
- посебну пажњу посветити младима са посебним потребама,
- успостављање блиске сурадње са НВО,
- формирање фондова за субвенционирање и подстицање самозапошљавања младих,
- оснивање већег броја пословних инкубатора ,
- подстицајима мотивисати послодавце да запошљавају младе..

У погледу здравствене заштите, социјалне помоћи и борбе против дроге и криминала Народна странка Радом за бољитак предлаже низ мјера попут:

- забране точења алкохолних пића малољетницима,
- у школске програме уврстити обавезне посјете центрима за токсикоманију и рехабилитацију зависника,
- едукација младих о сексуално-репродукцијском здрављу,
- повећање казни за рекламирање дуванских и алкохолних производа,
- рад на превенцији малољетничке деликвенције.

Ствараћемо боље материјалне претпоставке животу младих (школовање, запошљавање), те подстицаје стварању породице и њезином напретку

(биолошком, материјалном и духовном) што ће увелико придонијети њеној чврстоћи и опстанку. Такву жртву, труд и напор, прихваћамо са задовољством и осјећаћемо је угодном.

Вратити породици традицију, достојанство и узвишеност!

8

Спорт, култура и медији

Слободно кориштење времена је израз слободе. Слободно вријеме спада у основне животне потребе људи.

Ми се изјашњавамо за подстицање врхунских достигнућа у умјетности и спорту, јер са тим повезано дјеловање идеала подстиче опште мишљење о раду и учинку.

Спорт је важан фактор у оквиру активне здравствене политике. Стога инвестиције у спорт, посебно у школски спорт, треба сматрати dobrим инвестицијама у области здравства.

Умјетност и култура би требали бити саставни дијелови образовања, који проширују хоризонте наше дјеце и развијају нашу културну баштину. Кроз бављење умјетношћу и културом покреће

се ангажман људи да се баве собом, својом околином и својим поријеклом. Порезне мјере требају створити подршку за оживљавање тржишта умјетности, спонзорисања умјетности и чување културног наслијеђа. Примарна подршка савременим умјетницима и умјетницима посебно њиховом међународном представљању.

Испитивање пореских мјера у подручју пореза на доходак и промет за оживљавање тржишта и спонзорства за умјетност и за подручје заштите споменика.

Проширење подршке филму у оквиру буџетских могућности.

Закон о ауторским дјелима и интелектуалном власништву (закон већ постоји али се не примјењује) провести у дјело.

Слобода медија и различитост медија су за развијање демократије исто тако важни као и демократске институције и поступци. Држава зато треба да направи све инструменте што користе разноликости и слободи електронских медија, штампе и могућностима комуникације. Јавни РТВ-сервис у Босни и Херцеговини треба успоставити као један јавни сервис са три програма на језицима конститутивних народа, а свакако водити рачуна и о заступљености у програму и националних мањина. Јавни РТВ-сервис треба да буде у функцији објективног ин-

формисања и едукације.

Правила игре за Јавни РТВ-сервис и приватне станице у вези придржавања маркетиншких и спонзорских прописа уредити на конкурентској основи.

Радио и ТВ-станице: Од дијела радио и ТВ-станица требају се финансирати дигитализирања у подручју радија, као и филм.

Подршка штмпаним меидјима (изједначавање конкурентских настојања, подстицање квалитете, регионална разноликост)

9

Дијаспора и невладине организације

Босну и Херцеговину као просперитетну земљу многи њени грађани нису видјели, па су вођени за бољим вредновањем у тржишној борби одлазили у иностранство. Босна и Херцеговина је тако добила (добија) огромну дијаспору али и изгубила грађанску елиту. Ако економски развој и раст буде ишао овим темпом и уз ову власт, Босна и Херцеговина ће имати већу дијаспору од броја становника.

Народна странка за бољитак радиће на зближавању матице и дијаспоре у циљу очувања националног идентитета и настојања да се дијаспора укључи у живот матице. Задатак је да свим заинтересираним лицима пружимо правовремене и тачне информације које се не тичу само области привредног инвестирања већ дотичу и одређене области из политичког живота. Матица мора не само сазнати, већ реализирати, потребе дијаспоре.

Желимо да и дијаспору укључимо у политички живот матице – осигурати јој право гласа, учешћа у власти – посебно у министарству иностраних послова, дипломатско-конзуларним пословима, економским односима са иностранством и сл. што до данас није био случај.

Односи са невладиним сектором

Народна странка за бољитак жели да оствари услове за партнерске односе са невладиним, непрофитним сектором у Босни и Херцеговини.

Партнерски односи биће базирани на:

-Изради и предлагању нових законских оквира за дјеловање невладиног сектора у Босни и Херцеговини који ће подстицати развој цивилног друштва као основе за изградњу демократског, социјалног и солидарног друштва у цјелини.

Табеларни приказ основних привредних података

-Стварању базе података о програмима невладиног сектора регистрованих у Босни и Херцеговини;
 -Обављању стручних послова едукације и усавршавања запослених у државној управи, те локалној и регионалној самоуправи путем семинара, радионица и савјетовања;
 -Остваривању сарадње са међународним владиним и невладиним организацијама у погледу упознавања са радом међународних удружења регистрованих у Босни и Херцеговини;
 -Праћењу међународне правне регулативе која омогућава развој цивилног друштва у појединим земљама, те на основу компаративних анализа предложити побољшања законских оквира у Босни и Херцеговини како би се подстицао развој невладиног сектора и омогућила међусекторска сарадња;
 -Омогућавању невладином сектору да учествује у предлагању законских рјешења;
 -Изради Кодекса позитивне праксе и унапређења квалитете дјеловања, који садржи и начела транспарентног финансирања програма невладиног сектора из буџетских средстава.

Синдикати

Процесом транзиције и примјеном неолибералног економског и политичког концепта људска и синдикална права у БиХ су потпуно дерогирана. У циљу изградње државе са људским ликом и достојанственим човјекотом потребно је донијети закон о синдикатима и заштити синдикалних права у складу са познатим међународним стандардима.

Морамо осигурати потребне законске основе за организовање и рад синдиката. Садашњу праксу по којој се синдикати организују као удружења грађана треба суспендовати.

Радним људима треба вратити достојанство и вјеру у себе!

ОСНОВНИ ПРИВРЕДНИ ПОДАЦИ		
ВЕЛИЧИНЕ	2005.	2010.
Друштвени производ	14,75 милијарди КМ	21,0 милијарди КМ
ДП по становнику	3.383 КМ	5250 КМ
Производност рада	22.905 КМ	25000 КМ
Запослени	643.977	840.000
Незапослени	508.039	311.000
Просјечна мјесечна плата	535 КМ	683 КМ
Просјечна мјесечна пензија	219 КМ	341 КМ
Дефицит трговинског биланса	7,8 милијарди КМ	9,4 милијарди КМ

СТОПЕ (%) И ПРОМЈЕНА ВРИЈЕДНОСТИ 2005. - 2010.		
ВЕЛИЧИНЕ	Стопа (%)	Промјена вриједности
Друштвени производ	9,2	6,25 милијарди КМ
ДП по становнику	11,6	1867 КМ
Производност рада	2,2	2095 КМ
Запослени	7,0	197000
Незапослени	-11,2	-197000
Просјечна плата	2,2	148 КМ
Просјечна пензија	7,5	122 КМ

УЛАГАЊА – ИНВЕСТИЦИЈЕ

Улагања су основна управљачка полуга развоја и кључна инструментална варијабла у квантитативним моделима развоја

НЕТО УЛАГАЊА У НАРЕДНЕ 4 ГОДИНЕ: 15 МИЛИЈАРДИ КМ

Извори инвестиција:

Из друштвеног производа (15%)	11,1 милијарди
-------------------------------	----------------

Из ефеката приватизације	2,5 милијарди
--------------------------	---------------

Кредити (банке)	1,4 милијарде
-----------------	---------------

УЛАГАЊА У ИНФРАСТРУКТУРУ ТРЕБА ОСИГУРАТИ ПРЕТЕЖНО ИЗ СРЕДСТАВА КОНЦЕСИЈА.

Полазне величине:

Стопа раста друштвеног производа	9,2%
----------------------------------	------

Маргинални капитални коефицијент	2,4
----------------------------------	-----

Технички напредак

а) производност рада (удио 60%)	2,2%
---------------------------------	------

б) одређени технички напредак (удио 40%)	1,5%
--	------

Нето инвестиције (допринос расту друштвеног производа)	5,5%
--	------

Удио нето инвестиција у друштвеном производу	15,0 %
--	--------

СЛИКА КРЕТАЊА НЕКИХ ТЕМЕЉНИХ ПИВРЕДНИХ ВЕЛИЧИНА

Исказано стопама раста (опадања)

НАРОДНА СТРАНКА РАДОМ ЗА БОЉИТАК

Сарајево, јули 2006

Предсједник странке

Младен Иванковић-Лијановић

Контакт за информације:

Сарајево: Крањчевићева 41, тел: 033/550 415, факс: 550 416

Бања Лука: Фрушкогорска 6, тел: 051/315 160, факс: 315 161

Тузла: Мухарема Физовића 15, тел./факс: 035/264 668

Широки Бријег: Иве Пилара бб, тел: 039/703 755, факс: 703 754

електронска пошта: zaboljidak@zaboljidak.ba

Подизање стандарда грађана на већи ниво заснованог на раду је најфункционалнија стратегија и политика за рјешавање социјалних проблема и помоћи.

Таква стратегија и политика се искључиво остварује привредним развојем који се мора заснивати на рационалној употреби ресурса и подстицајној и “праведној” потрошњи створеног друштвеног производа.

За више информација посјетите

www.zaboljidak.ba